

Christina Hesselholt

Törlesztés

A szereplők

Anya meg én voltunk Mi, apa volt Ő, csak ment előttünk, nagyokat lépve, lehajtott fej, az út két sávja üresen, szürkén nyúlt előttünk, mindhárman az egyik sávban mentünk, autómentes vasárnap volt.

Ballonkabátja lebegett utána, ment, elgondolkodva, és hirtelen egymásutánban csattanásszerű hangokat hallatott.

Kabátja szárnyaiba kapaszkodtam, húztam, vontam.

Ő csattintott egyet, visszaszaladtam, és én lettem Mi.

A holdfény szófa

Szavai falat emeltek bensőmben.

„Jobban szereted őt, mint minket?” – kérdeztem.

„Másképp szeretem.”

„Mi az, hogy másképp?”

A januári fény semmi változást nem hozott végtelenül lepusztult, karácsony utáni napalinkba, vagy a függönyöket nem húztuk még félre? Már alaposan benne jártunk a dél-előttben, rajtam még pizsama, még nem kezdtük el a napot, talán a kutyát sem vittük még ki sétálni. Anyám előző nap lépett le: még hazajött a városból két teli szatyorral fölpackolva, vállát előrehúzta a súly, az egyik szatyorból uborka kandikált elő, a szatyrokat odatámasztotta az étkezőasztal lábához, éppen ki akartam kotorni valamit az aljáról, amiért jól leszidtak, amikor csöngettek, vendégek érkeztek és letelepedtek a szófára. Mennyire elfáradtak, mondogatták, a szatyrok továbbra is az asztal lábánál heverték, tartalmuk lassacskán kicsordult, jókora tojások összetörve, bárcsak odatérdelt volna valaki a padlóra karjait és haját védelmezően szétterítve felettük. Mennyire elfáradtak, mondogatták, majd kicsit később anyám a vendégekkel együtt távozott, akik valósággal kiáramlottak az ajtón.

A kutyám nyugodtan hevert, ezen a délutánon a kutyám nyugodtan hevert. Nem járkált körbe-körbe izgatottan. Volt már sétálni. Csak feküdt a padlón, sűrű bundájában csak úgy árasztotta magából a meleget, lábát kinyújtva aludt, arról álmodott, hogy szaladgál, látzott rajta, szájának egyik csücskénél felhúzta ínyét és vissza, mosolygott, majd elengedte a mosolyt meg-megremegve. A szófahuzatnak „holdfény” volt a fantázianeve, türkiz alapon sötétebb türkiz selyemfonálból szőtt csíkokkal. Ha az ülőke párnáit rosszul raktuk fel, csíkjai nem találkoztak a háttámla csíkjeival. Ültem a szófán, oldalra néztem, ráláttam az erkélyre, ahol a karácsonyfa állt lehullott tüskéi gyűrűjében, húsvétra barna csontváza kopogtat majd az erkélyajtón. Türkiz színű fürdőköpenyt vettem a pizsamámra.

„Az a helyzet, hogy szeretnék veled lakni”.

„Nem kell elköltöznöd”.

„Pedig így lesz”.

„Soha, soha, soha!”, kiabáltam, láttam, hogy apám már a szék peremén ül, én befúrtam magam az ülés párnái alá.

A fürdőkád

A fürdőkádban ültem. Amikor már éreztem, hogy kezd langyosodni a víz, kihúztam a dugót és kiengedtem a vizet, mire az erőteljesen örvényelni kezdett a lefolyó körül, időnként ujjaimmal elzártam a víz útját, majd megint átengedtem (éppen olyan hangot adott, mint amikor az ember fel-le emelgeti a szája előtt a kezét, amitől a hangok elnyúló, éneklő lökéseként törnek fel), a víz az ujjaim közt tört utat, hogy a falánk nyílásba tóduljon; alig tudtam visszarakni a dugót, először csak ferdén sikerült, aztán erőteljesen nyomtam lefelé, hatalmas cuppanás, és már benn is volt. Megnyitottam a meleg vizes csapot és megtöltöttem a kádat. Olyan meleg volt, hogy a lábamat kénytelen-kelletlen húztam el a csobogó víz alól, és odakucorodtam a kád másik végébe, amíg a beáramló víz fel nem melegítette a langyosat. Fodros fürdősapkám gumija belevágott nedves homlokomba, alatta átforrósodott a fejem, a fürdőszoba ablaka bepárásodott. Kiemeltem a vízből a kezem, és láttam, hogy megráncosodtak az ujjaim, aztán kinéztem a rövid folyosó irányába, amely a fürdőszobától a nagy előszobáig vezetett, elnéztem a csíkos függönnyt, amely mögött jelentős számú cipőink és egy akasztónyi ruhánk rejtőzött. A függönynek türemkedő télikabátok életre keltek, ahogy az ember arra járva végigsimított a drapérián. Túlságosan is megelenedtek, a helyiség túl közelivé vált, attól féltem, hogy a végén valamely bibliai alak lép ki mögüle. „Hoznál nekem egy pohár vizet?”, kiabáltam ki apának, aki a konyhában matatott, „lécci!” Éreztem, mint sűrűsödik körülöttem a tér, a bibliai jelenés bármikor várható volt. Mintha nem is én lettem volna, vagy túlságosan is látható voltam, és a tér is: túl látható. És egészen addig sűrűsödött, amíg el nem érte a láthatóságnak és telítettségnek azt a fokát, hogy szétroppanjon, és repedésein át beáramoljon a láthatatlan: robbanás: kinyilatkoztatás: egy lény, aki lassú mozdulatokkal eltorlaszolja az utat. Megjelent apám és helyre állította az egyensúlyt. „Csak azt akartam kérdezni, hogy hoznál-e egy pohár vizet”. Csöngettek. „Egy pillanat”, felelte. Kiugrottam a kádból és követtem a mosónőjaimmal, csöpögve, gőzölögve haladtam el a csíkos függöny mellett, amelynek nekinyomulnak belülről a télikabátok, és akkor megláttam a zöld bársonykabátos nőt az ajtóban, hegyes volt az orra, suttogtak apámmal, mintha aludnék, azután apám a könyöke alá nyúlt és bevezette a nappaliba, mint egy beteget, és rácsukta az ajtót. Ő volt az, akihez oda akart költözni. Nálunk fog aludni. Megkérdeztem miért. „Mert szomorú”.

Minette csodás alibije

„Hogy vannak a kölyökkutyák?” kérdezte anyám. „Jól vagyunk”, feleltem, miközben éreztem tapintásom alól kicsusszanni a csomót, majd egy másikat is. A mellbimbók két sorban, apró koszfoltokként, koszorúszerűen helyezkedtek el. Az állatorvos egy fémedénybe pottyantotta a két fehér csomót, mintha két fehér garnélát tartana a csipesz két szára között. A kutyára adott fehér gallért félretolták, hogy kiszedhessék a varratot: a leborotvált mellkas, immár fehér csomók nélkül, halvány pirosan tárult fel, akár egy hosszú száj: a jód, a meleg, a váladékok és hús szagának édeskés keveréke áradt belőle. „Mit

szeretnél: egy kutyát vagy egy testvérkét?”, kérdezték tőlem, és egy héttel később már mentünk is a retriever tenyésztőhöz. A kikutóban letérdeltem két kölyök mellé, a harmadik hátulról ugrott fel rám, és hamarosan egy vidám kis kutyapofával néztem farkaszemet. „Minette csodás alibije”, „így hívják”, mondta a tenyésztő. „Teljes képtelenség”, állapítottuk meg az autóban, anyám hátrafordult, és megsimogatta a kutya aranyló szőrét, és Spanyol Izabellának nevezte el, aki megesküdtött, hogy addig nem vált fehéreneműt, amíg nemtudommi, ezt már sajnos nem hallottam, be nem következik. Arcom a kutyus bundájába temettem, amitől a szám tele lett szőrrel: jókora szőrösömök hullottak ki belőle, alatta már nőtt a durvább, világosabb szőr, és egyre inkább Izabella-szerű lett. „Nem akartál volna egy kisebbet? Mondjuk olyat, mint a királynőé”, kérdezte nagymama, „ami nem hullajtja a szőrét”, fűzte hozzá, és közben gyors mozdulatokkal forgatta a jégkrémet a szájában „ennyire”. Negyvenkét kilót próbáltam arrébb vonszolni. „Még jó, hogy nincs tél”, mondta nagyapám, és egy szánkón vontatta el a kutyát a kert végébe, majd ázni kezdett a meglehetősen puha földben. A kutya az asztal körül szaladgált utánam, farka zászlóként lobogott mögötte, fogai közt meg-megcsikordult a labda. Lopakodva cserkészett be, olyan tekintettel, mintha máshol járna, majd megtalált az egyik ajtó mögött, én az egyik oldalán húztam, ő a másikon kaparászott, körmei felszántották a fényes padlót, és közben egészen mélyről jövő morgást hallatott. Elrágta a pórázát, úgyhogy egy láncsal kötötték meg végül, amit aztán maga után vonszolt a bádogteknőhöz, és nagyot csobbant az esővízben. Utoljára mentünk le a kikötőhöz. „Nem halogathatjuk tovább, fájdalmaid lesznek”, a kutya beljebb ment a sekély vízben, és daganatos testét beeresztette a vízbe; tüskés pikóhalak száradtak a parton, a vízben kék túske lebegett, elhúztam onnan, és elindultam vele a komp felé, mindig elhúztam, ha láttam, hogy szagolgatni kezd valamit. Az állatorvos leeresztette a kezét, fehér karja hozzáért a kutya füléhez. Ott pusztult el a gumilepedőn. A szobába lépve vártam, hogy rohanjon felém.

Szöllösi Adrienne fordítása

Personerne, Månestrålesofane, Badekarret, Minettes Golden Alibi Hovedstolen 1998. / részletek a *Törlesztés* című novelláskötetből 1998.

Munksgaard/Rosinante

Christina Hesselholt (1962) 1991-ben debütált *Kokkenet, gravkammeret, landskabet (A konyha, a sírkamra és a táj)* című regényével. Fokozatot irodalomtudományból szerzett, jelenleg a koppenhágai Író Iskolában tanít.

Az 1990-es évek dán irodalmát a nagy formai tudatosság jellemzi. Ellentétben a '70-es évek irodalmával, amelyet inkább a kifelé fordulás, a társadalmi problémák iránti különös érzékenység jellemez. A '90-es évekre a társadalmi ill. szociális problémák iránti fogékonyságot a tiszta irodalmi formákkal való kísérletezés váltja fel. Az újonnan feltűnő szerzők stílusát a kritika az „anorexiás” jelzővel látta el.

Christina Hesselholt rövid regényei az új dán irodalom „anorexiás” vonulatához tartoznak, meszerűen távolítja el témájáról a fölösleges sallangokat. *Törlesztés (Hovedstolen)* című regénye 1998-ban jelent meg, ún. emlékezésregény, amelyet a főszereplő gyermekkorából vett rövid epizódokból épít fel. A felnőtt elbeszélő hangja olykor keveredik a gyermek történeteivel, reflektál, és értelmezi az eseményeket, amelyek a családban és a társadalomban zajlanak. A szerző nem arra törekszik, hogy összefüggő történetben mutassa be, milyen hatással van egy válás a családra és tágabb környezetére, előtérbe helyezi a gyermek perspektíváját, konkrét eseményeket mesél el konklúziók nélkül. A gyermeki emlékezet segítségével rekonstruál oly módon, ahogy a valóságban történhetett.